

Tømrer og Byggfagforeningen

”Det uslåelige akkordlaget”

Oppsummering av et pilotprosjekt

Oslo/ Bæk - November/desember 2010

Denne rapporten tar opp:

- Bakgrunnen for prosjektet
- Opplegget for pilotprosjektet
- Gjennomføringen av prosjektet
- De viktigste erfaringene som kom ut av prosjektet
- Innspill og forslag til et skoleringspopplegg for akkordlag

1. Innledning

Bakgrunn

Gjennom en årrekke har TBF arbeidet for å styrke forbindelsen mellom foreningens medlemmer og foreningens ledelse og administrasjon.

- Vi viser her til:
- Kampanjen 'Ut til medlemmene – Faggrupper'
 - Rapporten 'Et bedre og billigere tilbud', utarbeidet av Tellef Hansen
 - Og vårt arbeid med 'Organizing Union'.

Gjennom rapporten; 'Fagstoltet – sjåvinisme eller kilde til fagorganisering', utarbeidet av Bitten Nordrik fikk vi klare tilbakemeldinger om at medlemmene følte at det var stor avstand mellom seg og de ulike ledelsesnivåene i fagbevegelsen. Verken fagforeninger eller klubber er godt kjent i medlemsmassen, - altfor få vet hva de driver med.

Det har hele tiden vært en ambisjon for TBF å gjøre medlemmene til en sjølstendig og aktiv faktor. Det er ikke noe ønske om å lage en strømlinjeformet ovenfra og ned-organisasjon. Dette er karakterisert gjennomforeningens slagord: "Hjelp til selvhjelp". Foreningen ønsker å være et støtteapparat for de som ønsker å gjøre noe for eget-, og felles beste.

Hvordan ser apparatet ut?

Hvis vi skal ha ambisjoner om å endre på maktforhold og kommunikasjon, så må vi se hvilke virkemidler vi har.

- **Foreningen** har ikke kapasitet til å drive organisasjonsarbeid, men kan gjøre mye mer når det gjelder agitasjon. Dette gjelder og Målekontoret Byggfag. Her trengs det samordning og planmessig arbeid.
-
- **Klubbene** synes heller ikke å kunne være svært effektive apparater for å aktivisere medlemmene. Allikevel må det være mulig å vir klubbenes aktivitet noe fra å være bundet opp i prosjekter initiert av bedriftsledelsen, til å bli agitatorer og organisatorer på egne byggeplasser. Klubbstyrene må og i større grad se seg sjøl som representanter for helheten, les: fagforeningene. I dag kan det synes som om klubbene bryr seg for lite om den daglige virksomheten ute på byggeplassene, selv om det også gjøre mye bra tillitsarbeid.
- **Faggruppene** i de fleste bedrifter er svakt organisert. Her ligger et stort potensial for å fremme viktige saker innenfor områder der medlemmene har kompetanse og ekspertise; nemlig faget sitt og arbeidssituasjonen knyttet til dette.

- **Akkordlagene** Har fått 'drive med sitt' i altfor stor grad. De forholder seg stort sett til Målekontoret og i noen grad til klubben. De fleste akkordlag, med noen hederlige unntak, kan synes å være altfor lite opptatt av fagforeningspolitikk. Det er en gammel kultur som sier: "la de tillitsvalgte drive med sitt, .- vi er opptatt av å tjene penger".

Tiltak.

Jeg tror vi må gjøre noe på alle de nivåene jeg har beskrevet. Men det som synes å være et spennende nøkkelpunkt, er å gjøre noe for å styrke kunnskapsnivået i akkordlagene. Ikke kunnskap om fjerntliggende og abstrakt fagforeningspolitikk, men fagforeningspolitikk i form av lønns- og arbeidsvilkår i akkordlagsvarianten.

Pilotkurs

Vi har fått midler av Fellesforbundet til å lage en pilot på et skoleringsopplegg for akkordlag. Dette tenker vi å gjennomføre innen utgangen av året.

Opplegg og gjennomføring.

Møtene :

Onsdag 24.11:

- 16.00 - Mat
- 17.00 - Presentasjon av opplegget og av deltakerne
- 18.00 - Diskusjon med deltakerne – korrigerings av opplegget.
- 19.00 - Prioritering av områder
- 20.00 - Slutt

Onsdag 1.12:

- 16.00 - Mat
- 17.00 - Prioritering av områder for skolering
- 18.00 - Temaer – Metoder – Praktisk opplegg
- 19.00 - Forberedelser til helga
- 20.00 - Slutt

Fredag 11.12:

- 15.00 - Mat
- 16.00 - **Tidligere distriktssjef i PEAB AS: Paul Solbakken** innleder om utvalgte problemområder mellom akkordlag og byggeledelse.

Lørdag 12.12:

- 08.00 - Frokost
- 09.00 - Vi drøfter problemområder og arbeider med utforming av kursopplegget.
- 12.30 - Lunsj
- 13.00 - Utforming fortsetter
- 14.00 - Oppsummering
- 15.00 - Slutt

Deltakere:

<u>Navn:</u>	<u>Epost:</u>	<u>Bekreftet:</u>
Karl F Løvstuhagen	lovstuhagen85@hotmail.com	Ikke helga
Pål R Larsen	paal-r-l@online.no	Ja
Vidar Hafslund	hafslund.vidar@getmail.no	Ja
Pål A Solfjeld	palls@sos-rasisme.no	Ja
Tom Egil Paulsen	tomegil.paulsen@skanska.no	Ja
Bjørn Johannessen	(ikke epost)	Ja
Daniel Buchhave	d.buchhave@gmail.com	Ja

Kursledere:

Tellef Hansen	tellhans@online.no	Ja
Egil Mongstad	egil.mongstad@byggfag.org	Ja

Inviterte:

Ken Gordon Solfjeld	leder@byggfag.org	Ja
Trond Gundersen /	trond.gundersen@byggfag.org	Ja
Ivar Dahl Hansen	ivar.dahl.hansen@byggfag.org	Ja

Eksterne innledere:

Paul Solbakken	pauls@online.no
----------------	--

2. Oppsummering av de viktigste erfaringene

Stikkord fra 24.nov 2010:

1. Hvor mye skal basen stå i produksjon og hvor mye skal han administrere?
2. Hvordan få engasjement – Sterke baser / passive lagsmedlemmer
3. Oppsummere erfaringer med 'Basforum' i enkelte bedrifter
4. Når samarbeide blir maktkamp / rivalisering med arbeidsledere
5. Styrke det interne livet i akkordlaget ("bare kjerna er interessert")
6. Fremdriftsplanene diskuteres for lite i laget / "bare når det er krise"
7. Gjøre tallberegninger over spiltid når laget er dårlig organisert / alle henter skruer til eg sjøl
8. Laget som kollektiv / legger frem problemer åpent / når og hvordan skal vi holde 'møter'
9. Motvirke tendenser til å overlate alt til basen
10. Vi må i stor grad basere oss på korte kurs / etter jobben / servere mat / 2 timer? / ute i brakka
11. Undersøke i hvilken grad byggingeniører har lederutdanning / logistikk / organisering
12. Jobbe mer med skille og samarbeid mellom bas og formann
13. Vi må starte byggeplassen med en positiv innstilling; Det går sikkert bra, - pessimisme svekker produktivitet og organisering
14. Basen som resursperson må trekkes inn, i planlegging og i erfaringsutveksling
15. Utvikle og foreta opplæring i egnede dataprogrammer
16. Logistikk og organisering av byggeplass kan være to forskjellige prosesser, og kan kanskje med fordel deles opp

1. desember 2010

Momentliste:

1. Hva er det som styrer fortjenesten til akkordlaget?
 - Akkordseddel
 - Bemanning
 - Fremdriftsplan
 - Produktivitet / logistikk
 -
2. Forhandlingsteknikk
 - Hvordan unngå å bli oppfattet som vanskelig?
 - Hvordan få til 'gi og ta'?
 - Forhandler vi om det som er viktig, - det som er mulig?
 -
3. Hvordan bygge et "team" av en arbeidsgjeng?
 - Hva trengs?
 - Hva er det som fungerer for noen?

I tillegg ble Egil bedt om å formulere noen spørsmål til Paul Solbakken;

- Når er det basen/ akkordlagene blir oppfattet som 'vanskelige'?
- Hvilken utdanning/ kompetanse har ingeniører til å lede arbeidsprosesser?

3. Skolering av akkordlag – innpill til et opplegg

På grunnlag av erfaringer fra Basskolen og pilotprosjektet er det mulig å formulere noen retningslinjer for skolering av deltakere i akkordlag. I utgangspunktet er det tenkt at skoleringen skal skje i regi av Tømrer og Byggfagforeningen, men det vil være ønskelig å etablere et samarbeid med arbeidsgiverne der det er mulig. Uansett vil det være nyttig å trekke inn folk fra bedriftsledelsen i foreningens kurs for å øke kunnskapen om helheten i store byggeprosjekter. I fortsettelsen skal vi konkretisere opplegget på følgende punkter:

- a. målsetting,**
- b. innretting**
- c. metode.**

- Målsettingen med skoleringen er tredelt
 - Bevisstgjøre deltakerne på mulighetene som ligger i akkordtariffen
 - Diskutere og utvikle kunnskap om basen og akkordlagenes rolle og betydning i produksjonsprosessen
 - Utvikle en kunnskapsbase og et nettverk av og for baser og akkordlag.

- Skoleringen bør legges opp rundt følgende problemstillinger
 - Hva er det som styrer fortjenesten i akkordlagene?
 - Akkordseddel
 - Tidligst mulig inn i prosessen - fremdriftsplan og bemanning
 - Produktivitet/logistikk
 - Kvalitet fra dag 1 – slå ned på dårlige tegninger og feil
 - Forhandlingsteknikk
 - Hva må en bli enig med ledelsen om – hva er viktigst å få avklart?
 - Hvordan skal vi forhandle og ikke bli oppfattet som ”vanskelig”?
 - Trene på forhandlingsopplegg
 - Akkordlagene
 - Hva kjennetegner det gode akkordlaget– roller og oppgaver?
 - Hva er forskjellen på et ”team” og en arbeidsgjeng?
 - Hvordan bygger vi gode akkordlag?

- Metode
 - Skoleringen er langt opp som en kombinasjon av innspill fra ressurspersoner og aktivisering av deltakerne gjennom meningsutveksling og trening.
 - Ressurspersonene kan være erfarne baser, folk fra ledelsen og personer med erfaring fra forhandlinger og bygging av ”team”.
 - Det kan være en tanke å se skoleringen som en del av en tretrinns rakett med en grunnopplæring og to oppfølgingsdager.
 - Grunnopplæringen går over to kvelder og en korthelg (fredag ettermiddag til lørdag lunsj)
 - Oppfølgingsdagene skal først og fremst være et sted hvor en kan utveksle erfaringer. Den første dagen bør komme etter kort tid – en til to måneder etter avsluttet kurs, det neste etter nye seks måneder. Når det blir en del som har gjennomført skoleringen kan oppfølgingsdagene kanskje erstattes av to årlige ”akkorddager”.

4. Skisse for gjennomføring / innhold.

Forslag på å etablere 3 moduler:

1. *Hva er det som styrer fortjenesten til akkordlaget?*

- Her er det tenkt å gå igjennom hvilke faktorer som gir størst utslag på akkordlagets produktivitet og derved på fortjenesten. Dette er tenkt belyst gjennom:
- *Erfaringsutveksling,*
- *Innspill fra erfarne baser*
- *Regneeksempler*

2. *Forhandlingsteknikk.*

- Det er tenkt en praktisk innretning på forhandlingsteknikk med fokus på forhandlinger mellom akkordlag og byggeledelse:
- *Forhandling og ikke krangel*
- *Kunnskap om 'motpartens situasjon'*
- *Unngå å bli oppfattet som 'vanskelig'.*
- *Forhandle om viktige / mulige ting – ikke stange hodet i veggen*
- *'Gi-og-ta-forhandlinger, - eller ultimatum?'*

3. *Bygge det 'uslåelige akkordlaget'.*

- Hva er forskjellen på en gjeng fagarbeidere og et sammensveiset akkordlag? Her der det tenkt å benytte noe eksternt kunnskap om 'teambuilding', kombinert med stor grad av erfaringsutveksling:

Disse modulene kan benyttes innenfor den rammen som er skissert under pkt. 3, eller de kan deles opp i korte møter, - f. eks. møter rett etter arbeideplass med utvalgte akkordlag, - ute i brakke på byggeplassen.

6. Anbefalt bakgrunnsliteratur.

- Bjarne Berg Wiik – Det uslåelige arbeidslaget – Tiden 1999 – ISBN 82-10-04287-4
- De Facto – Opposisjonsbyggerne (TBF 125 år)
- Fellesoverenskomsten for Byggfag
- Aktuelle akkordtariffer
- Petter Vellesen – Akkordtariffenes betydning for bygningsarbeidernes lønn – 2007
- Egil Mongstad – Basen, en leder blant likemenn – artikkel i Byggfagbladet 4 2010

I tillegg er det tenkt utarbeidet flere korte artikler, som kan brukes som bakgrunn for diskusjon.

Oslo, 1. februar 2011

Tellef Hansen (sign.)

Egil Mongstad (sign.)